

ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอรัษฎุมิ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

Emotional Intelligence of The Basic Education Level School Administrators in
Rattaphum District Under the Office Songkhla Primary
Educational Service Area Office 2

ยุพิน แสงยอ^{*1} และสมหญิง จันทร์ไทย²

Yupin Saengyo^{*1} and Somying Chantruthai²

^{*1-2}สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

^{*1-2}Education Administration program Faculty of Education, Bangkokthonburi University

e-mail: krunok4971@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอรัษฎุมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 และ 2) เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอรัษฎุมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ตามการประเมินของครู จำแนกตามอายุ ประสบการณ์ในการสอนและวิทยฐานะ การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ ประชากร คือ ครูในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอรัษฎุมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 จำนวน 318 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 175 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ วิเคราะห์การวิจัยมี 4 ขั้นตอน (1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (2) สร้างเครื่องมือ (3) เก็บรวบรวมข้อมูล และ (4) วิเคราะห์ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอรัษฎุมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 2) เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอรัษฎุมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ตามการประเมินของครู จำแนกตามอายุ ประสบการณ์ในการสอน และวิทยฐานะ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ความฉลาดทางอารมณ์, ผู้บริหารสถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the emotional intelligence of the basic education level school administrators in Rattaphum District. Under the Office of Songkhla Primary Educational Service Area Office 2 and; 2) to compare the emotional intelligence assessment of school administrators in Rattaphum District. Under the Songkhla Primary Educational Service Area Office 2, classified by age, teaching experience and academic standing. This research was a survey research. The population consisted of 318 teachers in primary education institutes, Rattaphum District, under the Songkhla Primary

Educational Service Area Office 2. The sample consisted of 175 teachers. The sample size was determined according to the table of Krejcie and Morgan and using a stratified random sampling method. There were 4 steps in conducting research (1) study related documents and research (2) creating tools, (3) collecting data, and (4) analyzing the data. The research instruments were 5-level estimation scale questionnaire. The statistics used for data analysis consisted of frequency, percentage, mean, Standard Deviation, T-test and the F-test.

The results showed that (1) the emotional intelligence of the school administrators of primary education institutes, Rattaphum District, under the Songkhla Elementary Education Service Area Office 2, overall and in each aspect were at a high level; and (2) to compare the emotional intelligence of the basic education level school administrators at the primary education level, Rattaphum District, under the Office of Songkhla Primary Educational Service Area Office 2, according to the teachers' assessment, classified by age, teaching experience, and academic standing as a whole and by case, no difference.

Keywords: Emotional Intelligence, School Administrators, Songkhla Primary Educational Service Area Office 2

บทนำ

สภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การปรับตัวเพื่อให้ทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง รวมทั้งวิกฤตทางธรรมชาติ ล้วนทำให้เกิดภาวะตึงเครียดได้ง่ายกับบุคคล ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสังคม ทุกคนต่างมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งความสุขและความสำเร็จ การได้มาหรือพบกับสิ่งเหล่านี้มักจิตวิทยาและนักวิชาการพบว่า ผู้ที่จะพบกับความสุขหรือประสบความสำเร็จได้ทั้งในหน้าที่การงานส่วนตัวหรือครอบครัวได้จะต้องมีความฉลาดหรือเขาวนอย่างน้อย 6 ด้าน ที่เรียกว่า 6QS (Six Quotients) ได้แก่ IQ (เขาวนทางปัญญา) EQ (เขาวนทางอารมณ์) AQ (เขาวนแห่งความอดทน) MQ (เขาวนทางด้านคุณธรรมจริยธรรม) SQ (เขาวนทางด้านจิตวิญญาณ) และ HQ (เขาวนทางด้านสุขภาพ) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552: 1-3)

ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถในการตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและความรู้สึกของผู้อื่น จนสามารถบริหารหรือจัดการกับอารมณ์ของตนเอง เพื่อเป็นแรงจูงใจในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้อย่างประสบความสำเร็จ (Goleman, 1995: 45-46) ความฉลาดทางอารมณ์ประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 3 ประการได้แก่ 1) ความดี 2) ความเก่ง 3) ความสุข (ธัญรัตน์ เกิดสุวรรณ, 2564: 1)

ความฉลาดทางอารมณ์และสังคมเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีเพราะว่าการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลพัฒนาอย่างรวดเร็ว (digital disruptive world) เป็นยุคที่เทคโนโลยีและดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในชีวิตของคนมากขึ้น ความฉลาดทางอารมณ์และสังคมจึงถือเป็นทักษะแห่งความสำเร็จของผู้นำในยุคนี้ที่หุ่นยนต์ไม่สามารถทำแทนคนได้ ผู้นำที่ดีจะต้องมีความฉลาดทางอารมณ์และสังคม การบริหารจัดการองค์การที่ขาดความเข้าใจทางสังคม เกิดจากบุคคลขาดความตระหนักรู้และเข้าใจทางอารมณ์ ขาดความเข้าใจในตนเอง และขาดความสามารถในการจัดการปัญหาทางด้านอารมณ์ ส่งผลให้เกิดปัญหากับตัวบุคคล และเกิดปัญหาในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำที่ต้องมีภาวะผู้นำและทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ยิ่งอยู่ในตำแหน่งสูงเท่าใดความฉลาดทางอารมณ์และสังคมจะทำให้บุคคลสามารถจัดการกับอารมณ์ของตนเองและสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นเท่านั้น ความฉลาดทางอารมณ์และสังคมจึงเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ สามารถสังเกตได้ และสามารถรับรู้ได้โดยบุคคลเองและบุคคลรอบข้าง (วิชัยพงศ์ ไชยธิดกุลโรจน์และคณะ, 2564) การตระหนักถึงเรื่องของภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงตามสภาวะการณ์โลกและความฉลาดทางอารมณ์ จึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องควรรู้ว่าควรทำความเข้าใจเพื่อนำไปใช้สำหรับพัฒนา

การบริหารอารมณ์ของตนเองและของผู้อื่นที่อยู่ทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพราะบางมุมของอารมณ์และจิตใจ คนเราอาจมีความทุกข์ ความเครียด ความขัดแย้งหรือการขาดสติสัมปชัญญะในการวิเคราะห์เรื่องราวต่าง ๆ อีกมุมหนึ่งของอารมณ์และจิตใจของคนเราอาจจะมีแต่ความสุข ซึ่งความสุขนี้เป็นความสุขที่มีค่าและส่งเสริมให้บรรยากาศขององค์กร รวมถึงบรรยากาศของผู้คนในสังคมและสถานศึกษามีแต่ความไว้นื้อเชื่อใจ รู้จักมองปัญหาเป็นต้นเหตุ และมีส่วนร่วมในการเผชิญปัญหาและแก้ปัญหาในเรื่องต่าง ๆ เหล่านั้นไปด้วยกัน มีความห่วงใยเอื้ออาทร เข้าใจ เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นผลให้เกิดความสามัคคีในสถานศึกษาหรือองค์กรนั้น ๆ การดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาก็จะเป็นไปในทิศทางที่ดี เพราะมีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลที่ดีต่อทุกฝ่ายภายในองค์กร

จากความเป็นมา ความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอรัตภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 มาเป็นสารสนเทศ พร้อมเป็นแนวทางให้แก่ผู้เกี่ยวข้องตระหนักร่วมเห็นความสำคัญของกระบวนการวิจัยมาพัฒนาสถานศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอรัตภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอรัตภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ตามการประเมินของครู จำแนกตามอายุ ประสบการณ์ในการสอน และวิทยฐานะ

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่มีอายุต่างกันประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอรัตภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 แตกต่างกัน
2. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอรัตภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 แตกต่างกัน
3. ครูที่มีวิทยฐานะต่างกันประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอรัตภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอรัตภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) การตระหนักรู้อารมณ์ของตนเอง 2) การควบคุมอารมณ์ของตนเอง 3) การสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง 4) การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น และ 5) การมีทักษะทางสังคม

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอรัตภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวนโรงเรียน 32 โรงเรียน มีจำนวนครูทั้งสิ้น 318 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอรัตภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ปีการศึกษา 2564 กำหนดขนาด

กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการเทียบจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 607-610) ได้จำนวน 175 คน และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษา แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรฐานค่า จำนวน 1 ฉบับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอรัตนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานศึกษาภาพของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นตัวแปรอิสระ ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ในการสอน และวิทยฐานะ

ตอนที่ 2 ประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอรัตนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 แยกเป็นองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ 5 ด้าน ดังนี้ 1) การตระหนักรู้อารมณ์ของตนเอง 2) การควบคุมอารมณ์ของตนเอง 3) การสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง 4) การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น และ 5) การมีทักษะทางสังคม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likerts Rating Scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 102) จำนวน 35 ข้อ

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากคู่มือเอกสารต่าง ๆ

3.2 วิเคราะห์ลักษณะข้อมูลที่ต้องการจากวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วกำหนดเป็นโครงสร้างของเครื่องมือ

3.3 สร้างแบบสอบถามแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.4 นำผลมาวิเคราะห์หาค่าเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Congruence) เลือกแบบสอบถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป (ผ่องศรี วาณิชย์ สุภวงค์, 2546: 138) ถ้าข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.67 นำไปปรับปรุงหรือตัดทิ้งตามความเหมาะสม นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์อีกครั้ง นำแบบสอบถามที่ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.98

3.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Tri out) กับกลุ่มทดลองที่เป็นครูผู้สอนในสถานศึกษา อำเภอรัตนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ที่ใช้กลุ่มตัวอย่างและมีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

3.6 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้ตามข้อ 3 และข้อ 5 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.996

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ โดยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการรวบรวมข้อมูลถึงผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอรัตนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง นำส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขออนุญาตของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างและรับคืนทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 16 โรงเรียน แบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 175 ฉบับ และรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืน จำนวนทั้งสิ้น 175 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เพื่อดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่และค่าร้อยละ และเสนอเป็นรูปแบบบรรยายประกอบตาราง

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอรัตนภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 โดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ มาคำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 การเปรียบเทียบการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอรัตนภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 โดยใช้ค่าสถิติเป็นค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปและใช้สถิติ ดังนี้

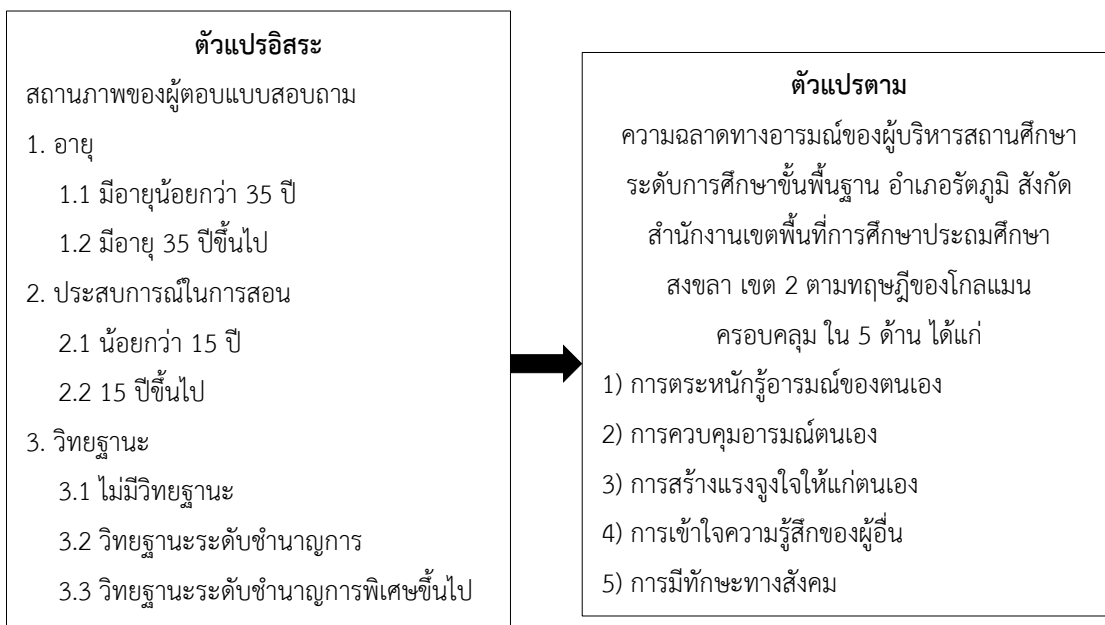
6.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ สัมประสิทธิ์แอลฟา

6.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอรัตนภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 จำแนกตามอายุ ประสบการณ์ในการสอน และวิทยฐานะ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอรัตนภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยตามแนวคิดทฤษฎีของของ โกลแมน (Goleman, 1998: 319- 20) ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน มาเป็นแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอรัตภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความฉลาดทางอารมณ์ด้านการมีทักษะทางสังคมกับความฉลาดทางอารมณ์ด้านการสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ความฉลาดทางอารมณ์ด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1.1 ครูในอำเภอรัตภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 มีการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านที่ 1 ความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 7) ผู้บริหารเข้าใจความต้องการของตนเอง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 2) ผู้บริหารรู้จักจุดเด่น จุดด้อยของตนเองเป็นอย่างดี

1.2 ครูในอำเภอรัตภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 มีการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านที่ 2 ความฉลาดทางอารมณ์ด้านการควบคุมอารมณ์ตนเอง โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 7) ผู้บริหารมีการคิดไตร่ตรองให้รอบคอบก่อนตัดสินใจทำสิ่งต่าง ๆ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 1) ผู้บริหารสามารถจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม

1.3 ครูในอำเภอรัตภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 มีการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านที่ 3 ความฉลาดทางอารมณ์ด้านการสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2) ผู้บริหารมีความภาคภูมิใจกับงานที่ทำเสมอ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 5) ผู้บริหารให้รางวัลกับตนเองอยู่เสมอ เมื่อทำงานประสบความสำเร็จ

1.4 ครูในอำเภอรัตภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 มีการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ความฉลาดทางอารมณ์ด้านที่ 4 การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2) ผู้บริหารเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้ร่วมงาน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 4) ผู้บริหารรับรู้ความต้องการของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

1.5 ครูในอำเภอรัตภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 มีการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ความฉลาดทางอารมณ์ด้านที่ 5 การมีทักษะทางสังคม โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อแยกพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1) ผู้บริหารสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นได้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 7) ผู้บริหารมีความสามารถในการทำงานเป็นทีม สร้างทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการเปรียบเทียบการประเมินของครูในอำเภอรัตภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 เกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อจำแนกตามอายุ ประสบการณ์ในการสอน และวิทยฐานะ พบว่า

2.1 ผลการเปรียบเทียบการประเมินของครูที่มีอายุต่างกันเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอรัตภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 พบว่า

ครูที่มีอายุต่างกันมีการประเมินระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

2.2 ผลการเปรียบเทียบการประเมินของครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอรัตนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 พบว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีการประเมินระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

2.3 ผลการเปรียบเทียบผลการเปรียบเทียบการประเมินของครูที่มีวิทยฐานะต่างกันเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอรัตนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 พบว่าครูที่มีวิทยฐานะต่างกันมีการประเมินระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

อภิปรายผล

1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอรัตนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ใน 5 ด้าน คือ 1) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง 2) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านการควบคุมอารมณ์ตนเอง 3) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านการสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง 4) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น และ 5) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านการมีทักษะทางสังคม ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอน อำเภอรัตนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 มีผลการประเมินเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพร โพธิณีย์ (2562: 51) ได้ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ซึ่งทั้งนี้อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการพัฒนา ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมความเป็นไทย ตามวิถีพอเพียง มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และสังคม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และยังมีมุ่งเน้นการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบให้มีคุณภาพ เช่นเดียวกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ การยอมรับ และเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนฯ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: ค) ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่สามารถบริหารงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ มั่นใจในตนเอง สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ และประสบความสำเร็จในการทำงาน คุณลักษณะที่สำคัญในการทำงานร่วมกับผู้อื่นของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านของความฉลาดทางอารมณ์ของแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดตามการประเมินของครูในอำเภอรัตนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 พบว่า การประเมินประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าใจความต้องการของตนเอง 2) ผู้บริหารสถานศึกษามีการคิดไตร่ตรองให้รอบคอบก่อนตัดสินใจทำสิ่งต่าง ๆ 3) ผู้บริหารสถานศึกษา มีความภาคภูมิใจกับงานที่ทำเสมอ 4) ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้ร่วมงาน และ 5) ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นได้ ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจหนึ่งของผู้ได้บังคับบัญชาให้มีกำลังใจในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิณฑทัต วลาบุรณ์, เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม และสิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ (2559: 23) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับแรงจูงใจในการทำงานของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอรัตนภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 จำแนกตามอายุ ประสบการณ์ในการสอน และวิทยฐานะ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญรัตน์ ทับทิม (2557: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี เมื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน สุขภาพร่างกาย และขนาดโรงเรียน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาต่างได้รับการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพอยู่เสมอ ตามยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมสนับสนุน การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยมีโครงการประชุมและอบรมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่เสมอ ซึ่งจากยุทธศาสตร์ดังกล่าวจะทำให้ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากได้รับการกระตุ้นให้เกิดความตระหนัก และเพิ่มระดับความฉลาดทางอารมณ์ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ส่วนผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยจะได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดประสบการณ์ ทักษะในการบริหาร และความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งส่วนนี้อาจจะมาจากการ ทำงานแบบมีเครือข่ายโรงเรียนของแต่ละอำเภอ จึงทำให้ผู้บริหารในเครือข่ายมีทัศนวิสัย และบริบทในการบริหารงานที่ เหมือนกัน ส่งผลให้ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอรัตนภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 จึงไม่แตกต่างกัน เพราะผู้บริหารในแต่ละโรงเรียนในเครือข่ายได้พบปะ ประชุม หรือร่วมกันวางแผนงาน เพื่อให้งานประสบความสำเร็จได้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาขั้น พื้นฐาน พ.ศ. 2563 - 2565 (ฉบับทบทวน พ.ศ. 2565) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ในกลยุทธ์ ที่ 3 ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ 1) ผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่น การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ มีความรักและความ ภูมิใจในความเป็นไทย 2) ผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน สอดคล้อง กับศักยภาพให้เป็นผู้มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 3) ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคล แห่งการเรียนรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีสมรรถนะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ จรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ มีความพร้อมทั้งทางด้านวิชาการ เชี่ยวชาญวิชาชีพ มีจรรยาบรรณ และจิตวิญญาณความเป็นครู 4) สถานศึกษาจัดการศึกษา เพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) และสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2, 2564: 31) สอดคล้องกับงานวิจัยของโจน (Jones, 2000: 441) พบว่า ความสำเร็จเกี่ยวกับการใช้ภาวะผู้นำนั้นเป็นเพราะใช้ ความฉลาดทางอารมณ์ นำมาประยุกต์ใช้เป็นแบบภาวะผู้นำด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของกนกพร โพธิมณี (2562: 50-51) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถยกระดับความฉลาดทางอารมณ์ให้สูงขึ้นโดยการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การควบคุมอารมณ์ ตนเอง ตลอดจนการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ตนเองอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้เพราะความฉลาดทางอารมณ์ มีความสำคัญต่อบุคคล ในทุกด้าน เนื่องจากคนที่มีความฉลาดทางอารมณ์นั้น จะสามารถควบคุมอารมณ์และจิตใจของตนได้ สามารถจัดการกับ ความรู้สึกของตน เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ซึ่งจะทำให้บุคคลนั้นประสบความสำเร็จในการทำงานต่าง ๆ ได้ง่ายยิ่งขึ้น เนื่องจากสามารถปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดีและเป็นที่รักของคนส่วนใหญ่ ทำให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้งานประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมต่อประสิทธิภาพของครูผู้สอนในการสร้างแรงจูงใจใฝ่ผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมของเขตพื้นที่ ทางสำนักงานเขตพื้นที่ควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กลยุทธ์ในการปฏิบัติงานด้านผลสัมฤทธิ์ของงานในสถานศึกษาที่อยู่ในระดับยอดเยี่ยม ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ให้กับผู้บริหารทุกคนในทุกเครือข่าย และทุกอำเภอของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

2. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมต่อประสิทธิภาพของครูผู้สอนในการสร้างแรงจูงใจใฝ่ผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีการวางแผนและนิเทศ กำกับติดตาม งานและโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศของโรงเรียน มีการรายงานผลเป็นระยะ และนำผลการประเมินมาปรับปรุงการทำงานโดยให้อยู่บนพื้นฐานของหลักการบริหารงานอย่างเป็นระบบและตระหนักถึงความฉลาดทางอารมณ์ในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีต่อองค์กร

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นเพิ่มเติม เพราะจะเป็นการส่งเสริมต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาและองค์กรต่าง ๆ ในการสร้างสังคมแห่งการทำงานที่มีความสุข เพื่อจะได้นำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ร่วมกันต่อไป

2. ควรศึกษาวิจัย ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเก็บข้อมูลจากหลักฐานที่ปรากฏชัดเจน เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลจากสภาพจริง ในด้านความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารเพื่อจะได้เป็นประโยชน์ต่อองค์กรต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร โพธิมณี. (2562). *การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ฉัญญรัตน์ เกิดสุวรรณ. (ม.ป.ป.). *ความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางสติปัญญา*. สำนักงานพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพ. (ออนไลน์). เข้าถึงข้อมูลจาก https://www.hiso.or.th/hiso/tonkit/tonkits_55.php.
- ฉัญญรัตน์ ทับทิม. (2557). *ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ลพบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ผ่องศรี วาณิชยศุภวงศ์. (2546). *เอกสารคำสอนระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีการศึกษา สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วิษณุพงศ์ ไชยธัญโรจน์ และคณะ. (2564). การพัฒนาตัวบ่งชี้ผู้นำที่มีความฉลาดทางอารมณ์และสังคมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*, 34(3): 308.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2. (2564). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2563-2565 (ฉบับทบทวน พ.ศ.2565) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2.*

ศูนย์ปฏิบัติการข้อมูลสารสนเทศ สพป. สงขลา เขต 2.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *การศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์:*

ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotion Quotient : EQ). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟิก.

Goleman, D. (1995). *Emotional Intelligence.* New York: Bantam Books.

Jones, J.L. (2002). *A Woman of Influence: Intelligence Leadership of Eleanor Roosevelt.*

Dissertation Abstracts International, 61(2): 441.